

Oprostivi
smrtni
grijesi

Eva Menasse

LEYKAM
international

Eva Menasse

OPROSTIVI SMRTNI GRIJESI

Eva Menasse

Oprostivi smrtni grijesi

Prijevod s njemačkoga
Andy Jelčić

Zagreb, 2020.

Leykam international

NAKLADNIK

Leykam international d.o.o., Ilica 42, HR-10000 Zagreb
www.leykam-international.hr

ZA NAKLADNIKA

Jürgen Ehgartner

UREDNICICA

Eugenia Ehgartner

PRIJEVOD S NJEMAČKOGA

Andy Jelčić

LEKTURA I KOREKTURA

Neli Mindoljević

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Tvrtko Gregurić

TISKARA

Denona, d.o.o., Zagreb

© 2020 Leykam international d.o.o., Zagreb

Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati ni na bilo koji drugi način reproducirati bez nakladnikova pismenog dopuštenja.

Naslov originala: „Lässliche Todsünden“ © 2009
by Verlag Kiepenheuer & Witsch, Köln

Objavljanje knjige financijski su potpomogli Ministarstvo kulture
Republike Hrvatske i Bundesministerium Kunst, Kultur,
öffentlicher Dienst und Sport Österreich.

ISBN 978-953-340-103-4

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i
sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001079147.

Tiskanje dovršeno u studenome 2020.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI

Shutterstock

Anni i Su

Sadržaj

<i>Lijenost</i>	9
<i>Proždrljivost</i>	27
<i>Pohota</i>	59
<i>Srdžba</i>	87
<i>Oholost</i>	123
<i>Zavist</i>	173
<i>Škrtost</i>	203

Lijenost

„TU HILDU” upoznao je Fritz u lokalu *Paradise Now*, što je zapravo bio čisti slučaj. On inače nikada nije zalazio u takve lokale. Već se mnogo godina vrti u krugu od tri-četiri gostionice i kavane, nekoliko građanskih restorana, kantine na poslu i šanka pripojena dvorani za skvoš. Jedne noći kad je Karin imala jedan od svojih histeričnih napada još je bila dovoljno pri sebi da nazove ta mjesta po nekom redu. Tako ga je i pronašla, u *Blaubichleru* ili *Jakobinerwirtu*, nedugo iza ponoći. Fritz je bio predvidiv, nerado je napuštao svoje uobičajene putove. Zbog toga je svih tih godina imao avanture isključivo s kolegicama s posla ili rjeđe sa suprugama partnera sa skvoša. Naknadno bi se tješio time da žena poput „te Hilde” uopće nije pripadala u njegov život.

Pritom je zaista dobro izgledala, iako je bila tamnokosa. S tamnokosim ženama imao je malo iskustva, nekako je dosad uvijek nailazio na plavuše. Može li se to baš nazvati sklonošću, nije znao reći. Karin je plavokosa poput švedske djevojčice, dakako i da je dvoje njihove zajedničke djece plavokoso, što nije čudo jer je i on sam posve svjetlokos. No čak je i Judith, najstarija, koju je Karin dovela sa sobom u brak, imala glavu nalik žitnome polju pa je sve petero izgledalo kao

prava, sretna obitelj. Toliko plave kose ovdje je rijetkost, previše je Slavena naleglo na nas, rado se šalila Karin i kao da se pritom osjećala odvažno. Fritzu je tek nakon mnogo godina, tek onda kad se iselio, upalo u oči da su i sve Karinine prijateljice plavokose, ako i ne prirodno. No čak ni onda tome nije pridavao nikakvu važnost.

U svakome slučaju, Fritzu se odmah učinilo malo čudnim obratiti se ženi koja sjedi s travnatozelenim koktelom pred sobom i kriškama breskve lepezasto poredanima po rubu čaše. U njegovim se krugovima pilo pivo i dobro vino, a žene su rado pile pjenušac. No cijela je ta večer bila nekako drukčija, zbog kolege Wolfganga koji je uvečer u kantini, nakon popodneve smjene, iznenada pred njega povratio cijeli svoj život, upropašteni brak i dijete s posebnim potrebama, a onda ga je prisilio da s njim ode u taj *Paradise Now*, posve suprotno njegovim navikama. Fritz ga nije mogao odbiti. Nije se znao braniti od emocija, odnosno prirodnih sila. I nije bio naviknut govoriti o osobnim stvarima, iako su po redakciji već kružila govorkanja o Wolfgangu. Kad je Wolfgang naručio treće pivo, zapiljio se u njega crvenim očima i izjavio da stalno razmišlja o ubojstvu i samoubojstvu, jedino što se jednostavno ne može odlučiti bi li ubio i suprugu ili joj je život najveća kazna, tu je Fritz pomislio s nelagodnom: ta intrigantica Pavlović, izvršna urednica, ne bi ni došla u tu situaciju, no on, njega se smatralo poštenim igračem. Pred njim se istovarivala intima koju bi drugi progutali s užitkom, a njemu je bila samo nelagodna. Fritz se počeo znojiti i trajalo je više mučnih minuta dok nije shvatio da Wolfgang ne očekuje

nikakav savjet. I zato je otišao s njim u *Paradise Now*, iz olakšanja, zbog grižnje savjesti i osjećaja svemoći koji se tiho javljao, sposoban savršeno se zakrabiljiti u svijest o odgovornosti.

Dakako da je Fritz sebe smatrao promišljenom osobom. Karin mu je počeo predbacivati da je inertan, no kad bi se opustio, tada je to, što je smatrao svojom dobrom osobinom, uvijek činio potpuno svjesno. Odlučno je odbijao tvrdnju da ne shvaća neke stvari o samome sebi. Ako bi ponešto prihvaćao onako kako mu je servirano, bilo bi to zato što nije vidio smisao u otporu pa je svoj izostanak otpora naposljetku gledao kao svjesnu odluku. I nije se dao odgovoriti od takva shvaćanja. Od tih njegovih odluka, nastalih bez suvišna utroška energije, ipak je najveću korist imala Karin! I samo upoznavanje s njom bilo je tako prenapregnuto da bi se drugi tome već načelno suprotstavili. Pa koji bi se dvadesetpetogodišnjak već nakon samo jedne ljubavne noći s nekom ženom uzajedničio s njom i djetetom? Još je često poslije uviđao Karinin pragmatizam. Zašto bi tražila stan koji bi nakon pola godine, kad se bolje upoznaju i utoliko više zavole, ipak bio premalen? A stan joj je trebao. Doduše, otac djeteta, mladi redatelj, prepustio joj je zajednički stan zbog grižnje savjesti, prije toga priznavši preljub i onda nestavši u sljedećemu trenutku. Od njega neću ništa, samo neka ide van, svinja jedna gadna, prosiktala je Karin, pritom uvukavši donju usnicu u usta na način koji će Fritz poslije još često viđati. No u to doba Fritz, koji je pod upravo ostavljenom mladom majkom zamišljao biće očiju crvenih od plača, nije mogao a da joj se ne divi

zbog te pravocrtne gladi za životom. Napokon žena koja zna što hoće, a ne djevojčica sa šiškama koja u krevet nosi zamašćena džepna izdanja knjiga, kakve je dosad skupljao po fakultetu ili na partijima.

Karin mu je tek nekoliko tjedana poslije priopćila da je trudna, nakon što su potpisali ugovor o najmu stana. Fritzu nije bilo ništa čudno u tome što je prve noći odmah ostala trudna, gotovo da je bio ponosan na sebe. A za malu Judith to je samo dobro. Ona se ionako morala nositi sa šokom promjene oca, on je to vidio posve jednako. Inače redatelj, Judithin otac, i nije bio tako loš, no to je Fritz zadržao za sebe. Karin je u to bila emocionalno uključena, a on je mislio da i to razumije. U godinama dok su Judith i Paula odrastale – izgledale su poput blizanki – Fritz bi ponekad posredovao između Karin i redatelja. Uvijek je bila riječ o novcu, to je u takvim slučajevima jasno.

Počešće je gotovo imao razumijevanja za redatelja. Moguće je da je redatelj sve u svemu plaćao premalo, i to zato jer svoje prihode nije korektno prijavljivao poreznicima. Karin je širila ta nagađanja gdje god je mogla. No zašto je Karin onda eksplodirala baš zbog zimske jakne s rasprodaje, prizivajući bijesno odvjetnike, sudce i socijalnu službu, to zapravo nije razumio čak ni Fritz, iako to nikada ne bi priznao, kao ni to kako su prijateljski prolazili njegovi posrednički razgovori s redateljem. Rješenje bi uvijek točno smislio već unaprijed, uglavnom tako što bi nastojao dokučiti što Judith upravo želi. To bi onda predložio redatelju odmah nakon pozdrava pa su nakon toga u miru mogli piti crno vino i razgovarati o kulturnoj sceni. Nakon afere sa

zimskom jaknom bio je to skijaški dan na Semmeringu. Vikend-otac pozvao je čak i Paulu na skijanje. To nije nužno umirilo Karin – kod svakodnevnih stvari štedi na jedinom djetetu, samo zato da bi se onda pravio da je sjajan tata avanturist! – no ipak je okončalo pravne akcije: pismo odvjetniku još je nekoliko dana ležalo na njezinu pisaćem stolu sve dok nije nestalo, i to ne u poštanskome sandučiću.

Inače je s redateljem bilo lako. Svake godine proveo bi s kćeri lijepo ljetne praznike, a često i zimske, pouzdano bi je svakoga drugog vikenda uzimao k sebi, vrlo bi je rijetko izlagao svojim uvijek novim družicama, a posebno kad je Judith dosegla pubertet, kao da je uživala u tajnovitome usporednom životu s ocem. Čulo se da otac i kći na provansalskome žalu čitaju Becketta i Brechta u podijeljenim ulogama.

Kao što je već rečeno, svađe su izbijale samo oko novca. Kad je Karin iznenada odlučila da bi Judith trebala očevu prezime zamijeniti Fritzovim, on je bio ugodno iznenađen kako se malo redatelj tome opirao. Karin je poslala Fritza kao prethodnicu. Po zadatku, on je izjavio da će Judith tako biti lakše u školi. Poštedjet će je stigmatizacije kao djeteta razvedenih roditelja, a i ona sama često bi se zapitala zašto se zapravo zove drukčije od ostatka obitelji – tu je Fritz malo pretjerao. I tako se to onda i dogodilo, iako je redatelj složio neobičan, nekako treperav izraz lica, kako je Fritz poslije prenio Karin koja kao da je u tome nalazila neko jeftino zadovoljstvo.

Kad se Fritz nagurao u klupu sučelice „toj Hildi”, ramenom je okrznuo umjetni palmin list. Ona mu se nasmiješila. Glas joj je bio mnogo viši i djevojačkiji nego što je to davao naslutiti njezin rasni izgled. Živjela je sama i imala odrasla sina. Oduvijek je žalila što ima samo jedno dijete, no brak joj je bio dovoljno težak i onako, pa se uskoro raspao, ispričala je. Ushićeno je zavidjela Fritzu na njegovu „dvoje i pol” djece. Zašto je iznenada rekao „dvoje i pol”? Prije je uvijek govorio „troje”, no nakon raskida s Karin ponekad bi ga obuzeo osjećaj da redateljlu nešto mora vratiti. Ili da s njim ima nešto zajedničko, tako točno o tome nije razmišljao.

Hilda je rekla da čeznutljivo čeka unuke i sinu time već ide na živce, a on joj tu želju vjerojatno iz prkosa nikada neće ispuniti. U svakome slučaju, time prijeti. Onda sam sama za to kriva, rekla je i nasmijala se. Ta tema Fritzu nije bila ugodna. Napokon, najmlađoj mu kćeri još nisu bile ni četiri godine. Karin ju je poželjela kao kasni dokaz ljubavi, kao odštetu za neku avanturicu koje se Fritz jedva sjećao. Čini se da je ulogu u tome imala i činjenica što se Judith iselila odmah nakon završetka škole jer to nikada ne bi očekivali od te plahe djevojčice.

Hilde je navaljivala na Fritza da joj pokaže fotografiju djece. Prvo se nećkao, smatrao je *Paradise Now* u svakome pogledu neprikladnim mjestom za tako osobne stvari. Dakako, rekla je ono što svi kažu („ah, tako su lijepi plavokosi”), dugo zadržavajući sliku u ruci, no nakon toga se njegova obitelj neko vrijeme više nije spominjala.

Zatim su proveli nekoliko zaista lijepih tjedana. Fritzove prvotne bojazni brzo su se raspršile – Hilda je živjela u kući u kojoj se nalazio *Paradise Now* i silazila jedino onda kad bi u njezinu ukusno namještenu stanu ponestalo vina.

Hilda je prije svega imala nevjerojatno tijelo. Nakon svih tih godina, svih iskustava, često mnogo mladih žena u redakciji, Fritz više nije očekivao da bi ga neko tijelo još moglo oduševiti. Pritom je Hilda iza sebe imala bezbrojne operacije kralježnice, no ožiljci su bili samo na leđima. Njih je Fritz viđao rijetko jer bio je tradicionalan ljubavnik. No zahvaljujući gimnastici uvjetovanoj tegobama s leđima, vježbama mišića i gotovo opsesivnome bavljenju svim funkcijama svojega sustava za kretanje, Hilda je ostala vitka i gipka. Dala je da joj kozmetičarka potpuno ukloni stidne dlake, uz iznimku uskoga poteza na pubičnoj kosti. Fritzu se to činilo poštenim, čak i otmjenim, a ne tako zastrašujućim kao što je zaraslo žbunje, uobičajeno još prije dvadeset godina.

Karin je u tome pogledu bila nedosljedna. Pravila je pokuse s kremama od kojih bi dobila osip, s britvicama kojima bi se porezala, ili bi pak zaboravila oboje, pa bi među nogama imala čekinje. Onda je tu još bila i ta posebna, lagano zatamnjena Hildina koža koja je očarala Fritza, malo maslinaste boje. Karin je pak odnedavno malo pretjerivala sa solarijem.

Fritz je međutim smatrao da je Hilda savršena. Anatomski točno opisao ju je i Antonu kod kojega je živio nakon što je otišao od Karin – bili su kolege s posla kojima su se, iznenađujuće za cijeli svijet, brakovi

iznenada rasuli u paramparčad. Anton se nasmijao, zadirkujući ga time da ga nikad nije smatrao takvim seksistom. No Fritz je teško uspijevao okarakterizirati Hildu dalje od toga. Naposljetku je rekao da je nevjerojatno draga, popustljiva, brižna, dakako ne jaka poput Karin, ali takvih je ionako malo. Prešutio je da mu Hilda tijekom dana šalje mejlove sa smajlicima koji blesasto trepću i malim srcima. No nakon što je Anton jednom s njima popio čašu vina, činilo se da ga ionako razumije. Kako je tvoja mica, pitao bi ponekad nakon toga, glumeći zavist. Fritzu je taj izraz zapeo u pamćenju poput udice. Nije mislio da mu se Anton ruga, no svejedno mu je bilo malo neugodno.

Paula je najviše patila zbog raskida Fritza i Karin. Dok mala Lottica još srećom nije shvaćala gotovo ništa, a Judith pozornost nije odvlačio samo studij, nego i njezina prva velika ljubav, činilo se da ona potpuno gubi oslonac. Bila je naporna već nakon Judithina iseljenja i zastrašujuće je smršavjela.

Nekoliko tjedana nakon što ga je Karin izbacila uz psovke i prijetnje i najavila da će njegove kontakte s djecom „u njihovu interesu” maksimalno smanjiti, Fritz se probudio usred noći jer je Anton, koji je u pidžami djelovao neočekivano naborano, stajao pred njim pružajući mu telefon. Karin je tulila govoreći da ne može obuzdati kćer, a nije ona kriva, zaista nije, i ne dopušta da se sve svali na nju. U dvosatnome razgovoru tijekom kojega je mahnitno više puta spuštala slušalicu, no nakon toga opet nazivala, naposljetku su se složili da će Fritz u dogovoreno vrijeme učiti s Paulom. Svaki

put kad bi sljedećih tjedana ušao u nekadašnji stan, naišao bi samo na nju. Karin je bilo važno da ga ne susretne, a Paula je jednom prezrivo napomenula da ona oдавно ima nekoga novog.

Fritz je s Paulom izlazio na kraj mnogo bolje nego što je očekivao. Kod njega je bila dobra poput janješceta i trudila se oko učenja. Jedino bi mu se na rastanku objesila oko vrata poput male ljubavnice, gurala mu ruke u ovratnik košulje poput gladnih životinjica i u suzama ga preklinjala da pođe s njim. A on bi je svaki put s grižnjom savjesti utješio pričom da pričekava dok ne bude imao svoj vlastiti stan. U svoju neurednu mušku sustanarsku zajednicu zaista nije mogao povesti dijete, a osim toga nije imao povjerenja u Antona koji je nakon razvoda izlazio sa sve mlađim djevojkama. No stan je tražio u najboljem slučaju bezvoljno jer taj neobvezujući momački život ipak je bio slatka sloboda na koju nije bio naviknut – barem to je sebi priznavao.

Povremeno, kad bi se nakon posla sastao s Hildom, ona bi nosila velike papirnate vrećice s logotipom skupe trgovine igračkama. Činilo se da stalno upoznaje djecu, a djeci kolega s posla nešto bi poklanjala za sve rođendane. Na te je poklone trošila mnogo vremena i ljubavi. Čim bi neko novo dijete došlo na svijet, bila bi izvan sebe od radosti. Da bi u svakome trenutku bila dobro opremljena čestitarka u jednoj od ladica pisaćega stola u uredu držala je omanji izbor dječjih cipelica, mekanih dekica i plišanih životinja koje ne primaju slinu. No o tome Fritz nije znao ništa, samo su se kolegice time izrugivale. Jedini put kad je Fritz

došao po Hildu upao mu je doduše u oči veliki pano iza pisaćega stola, nakrcan dječjim fotografijama, no nije o njemu previše razmišljao jer mu se žurilo izići van.

Fritz je izbjegavao sve prigode koje bi njegovu vezu mogle učiniti javnom. Za zajedničke večere u vodiču je tražio restorane izvan svojih uobičajenih putova kretanja. Jednostavno još nije spreman, pokušao je objasniti Antonu, jedinom povjereniku, iako se s Hildom osjećao dobro kao što već dugo nije. Možda je ipak nekako oštećen nakon tih osamnaest godina s Karin, šalio se, iako je inače pri sveprisutnim razgovorima situiranih građana o njihovim traumama i o tome kako ih prorađuju bio spreman jedino na porugu. Jednostavno se nije htio zaletjeti, a osim toga nije mu odgovaralo kako Judith i Paula komentiraju Karinina muška poznanstva. No kad je Anton izrekao jednu od svojih nepromišljenih primjedbi („strah od kćeri”), Fritz se upravo razgnjevio, što je najviše iznenadilo njega samog. Nije riječ o strahu, prosiktao je, nego o poštovanju prema djeci, a i Hildi, poštovanje, shvaćas, znaš li uopće što je to?

Jednoga dana Hilda je donijela zelenoga plišanog žapca. Njega je, ne poznavajući je, kupila za malu Lotticu, zapravo ga je morala kupiti, prošaptala je i gurnula mu igračku u ruku. Fritz je promatrao žapca čiji su prednji krakovi uplašeno drhturili, a kad je podigao pogled Hildine su mu se molećive oči na čudnovat način učinile srodne žapčevima. Fritz je reagirao naglo i nekontrolirano, onako kako je to često htio učiniti prema Karin, no nikada nije učinio.

Kako ona to sebi zamišlja, upitao je podrugljivo, bacivši joj meku stvarčicu u krilo, zar bi trogodišnjoj djevojčici trebao „na nepoznato” prenijeti pozdrav? Ili poklon predati kao svoj? I što joj je zapravo cilj? Želi li ga na nešto prisiliti, pitao je. Onda joj odmah može reći da... Ne, ne, cvilila je Hilda ljuljajući žapca u rukama, rekla je da joj je žao jer očito nije dobro promislila, samo joj je žabac bio tako užasno sladak, pa je onda... posve nevino, ponekad sam, eto, malo glupa, oprost mi molim te, možeš li? Fritz je proveo ostatak večeri u mrzovoljnu ushićenju muškarca koji nerado daje oprost, za što mu se zahvaljuje stalno novim valovima beskrajne, najpodaničkije nježnosti. Ta se opasna igra nastavila do u noć, kad mu je Hilda iskazala takvu podložnost da je Fritz još idućega dana, usred redakcijskoga sastanka, sjećajući se toga dobio erekciju, zbog čega se onda prilično stidio.

Zatim je blijedi veterinarski kandidat prevario Judith pa su se Karin, Fritz i redatelj smjenjivali uz njezinu bolesničku postelju. Dvojica otaca dobila su zadaću da odu po Judithine stvari u stan na Gürtelu. Na sreću ondje nisu zatekli blijedoga studenta veterine jer Fritz ni uz najbolju volju nije znao kako bi se držao. Potreba žena kod kuće za osvetom bila je bezgranična, no ni Fritz ni redatelj nisu bili pogodni za provedbu takvih neizgovorenih želja. Tijekom tih tjedana odnos između Fritza i Karin postao je znatno manje zategnutim. Usredotočenost na duševno ranjeno dijete i, kako je poslije doznao, na novu ljubav koja se razvijala vrlo obećavajuće, učinili su Karin upravo susretljivom.

Zato i nije vidio razloga da joj ne iziđe ususret pa se spremno na tri tjedna doselio k djeci kad je Karin sa svojim novim otputovala na Karibe.

Gotovo je sve bilo kao prije i on se nije mogao obraniti od izvjesne sentimentalnosti. Ujutro bi ustao, napravio doručak, odveo malenu u vrtić i poslije za kuhinjskim stolom pio kavu prije nego što bi krenuo u redakciju. Nažalost to je značilo prisilnu stanku s Hildom. Naime, izmišljanje večernjih obveza nije mu se sviđalo, to je prečesto činio s Karin. Tako nešto radi se samo sa suprugom, pred djecom mu se to činilo nekako nemoralnim. Stvari su otišle čak tako daleko da je ponovno počeo masturbirati, i kao prije pazio je na to da uzima samo bijele ručnike. Tješio se time da je suzdržanost privremena. Hilda i on tijekom dana razmjenjivali su prljave mejlove, što mu je pričinjalo znatno zadovoljstvo. No kad je odjednom prljavi mejl zamijenila čeznutljiva, odveć patetična poruka s mnogo treperavih srdaca, koja je završavala pitanjem ne bi li djevojke mogle jednu večer pripaziti na malenu, Fritz joj se nekoliko dana uopće više nije javljao.

Kod kuće su mu kćeri živnule na nejasan način. Svaki put kad bi sjeo k njima započele bi o teškoćama koje navodno imaju s majkom; tužile su se i jadikovale, u samosažaljenju nabrajajući Karinine nedostatnosti i nepravde, no Fritz ih je površno slušao, gotovo da nije reagirao i nije htio čuti skrivene poruke. No jedna mu se stvar ipak činila jasnom: ovo nije bio dobar trenutak da ih upozna s Hildom.

Naposljetku je Hilda prekršila sve dogovore i jedne večeri nazvala. Paula, koja se javila na telefon, prvo se

ukočila, a onda počela praviti grimase prema Judith koja je nakon teškoga udara u glavu bila kod kuće. Fritz je bio jednako bijesan i uzbuđen kad je čuo Hildin dječji glasić. Razmijenio je s njom nekoliko riječi i onda poklopio slušalicu. Pauli i Judith prosiktao je da izlazi i da će vjerojatno ostati preko noći. Rekao je kako se nada da će Judith biti kadra sljedećega dana odvesti Lotticu u vrtić. Zatim je bučno otišao, praćen šutnjom kćeri.

Kad je Hilda otvorila vrata, zgrabio ju je i odgurao u spavaću sobu. Poslije je utvrdio da je čak ostavio i otvorena vrata stana. Navalio je na nju poput luđaka, osjećao se kao da se tako može naslijepo ograditi od nje, Karin, svojih razmaženih derišta i cijeloga usranog života. Još nikada sebi nije bio toliko stran. Kad se nakon silovita orgazma pri kojemu je urlao poput zvijeri – Fritz se uvijek gnušao muških zvukova pri seksu – nevoljko probudio iz opijenosti, primijetio je da su pod sobom stiještili golema smeđeg plišanog medvjeda. Teško je podnosio Hildin blaženi pogled, a ipak se osjećao pročišćenim. Iznenada joj je poput djeteta ležao u zagrljaju, dajući joj besmislena obećanja. Nakon toga su, držeći se za ruke, otišli u *Paradise Now*, sjedili pod umjetnom palmom i stiskali se poput srednjoškolaca.

Poslije nije mogao reći je li to bilo zbog Paule koja se počela ponašati kao luđakinja i naposljetku ga ucijenila potpunim odbijanjem hrane, zbog Karin koja je nakon povratka s Kariba bila jednako neuračunljiva, agresivna i prijeteća kao i u najgore doba braka, zbog Hilde koja ga je svojim bezgraničnim razumijevanjem

gotovo ugušila ili zbog njega samog koji je možda precijenio stvar s Hildom. Možda je to ipak bila tek jedna od uobičajenih avantura što gube draž čim postanu obvezujuće.

Tijekom sljedećih godina njegove su već velike kćeri u svađi još povremeno pravile primjedbe o „toj Hildi” kao da u rukama imaju nešto protiv njega. U osnovi su mogle samo iznijeti da je „tako grozno crnokosa” jer je praktično nisu poznavale. Dok je ta situacija bila još svjež, govorile su još i posve drukčije stvari o Hildi, no to je Fritz sebi objasnio njihovom emocionalnom preosjetljivošću i zaboravio što je prije mogao.

Kad je Fritz slavio pedeseti rođendan, u *Blaubichleru* ili kod *Jakobinerwirta*, pozvao je čak i Antona. Njega je tijekom godina nekako izgubio, nije znao više točno reći ni zašto. Jasno da je došla i Karin, s trećim suprugom, dužnosnikom Gospodarske komore. Nakon groznih ondašnjih tjedana kad je Paula dva dana ležala na intenzivnoj njezi, a Karinina karijska opaljenost suncem ondje na neonskome svjetlu izgledala još čudnije od njezina djeteta priključenog na različite aparate, s njom je odnos bio zapravo opet prilično dobar. Fritz je s dužnosnikom međutim uspijevao započeti mnogo manje nego s redateljem. Učinilo mu se gotovo nepoštenim što je ovaj nazočio proslavi njegova rođendana, a redatelj nije. U svakome slučaju, Karin mu je nedavno priskrbila čak i radnike za renoviranje stana koje je zaista bilo više nego nužno. Kuhinja doista nije bila oličena još od Paulina rođenja! Karin je oduvijek imala smisla za takve praktične zadaće. Savjetovala ga je i pri

izboru pločica, što Fritzu nije bio nikakav problem, jer naposljetku je ona i sama ondje živjela dovoljno dugo.

Kad je u ono doba, nakon cijele situacije s Hildom, pokupio stvari od Antona i neopozivo se preselio natrag k djeci, kratko je razmišljao što bi trebalo napraviti s kutijama što ih je pri iseljenju privremeno, kako je tada mislio, spremio u Karinin podrum. Odlučio ih je ostaviti u podrumu koji je sad bio njegov. Ono što mu svih tih mjeseci kod Antona nije nedostajalo ne može biti tako važno. Još bi jednom u budućnosti, za koju godinu, mogao pregledati sve te stvari. Možda bi onda bilo posve zgodno naići na nešto odavno zaboravljeno. No vjerojatno te stare kutije neće više nikada otvoriti. Ako već nužno mora misliti na to ružno doba, onda još najradije misli na situaciju s Lotticom. Kad je s prvom kutijom od selidbe zadihan stigao na četvrti kat, najmlađa kći širom mu je otvorila vrata, teatralno izvadila dudu iz usta i zakriještala: „I sad će tata ostati zauvijek.”